

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **D. P.**, zast. JUDr. Petrou Vons Janulkovou, advokátkou, se sídlem Rokycanova 809/1c, Olomouc, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 4. 2021, č. j. [obsahuje citlivé údaje], v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 5. 1. 2022, č. j. 22 Ad 7/2021-53,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 5. 1. 2022, č. j. 22 Ad 7/2021-53, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Ustanovené zástupkyni žalobce JUDr. Petře Vons Janulkové **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v částce 3.146 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Rozhodnutím ze dne 10. 6. 2020, č. j. [obsahuje citlivé údaje], žalovaná zamítla žádost žalobce o invalidní důchod, neboť ten je sice invalidní ve druhém stupni, avšak nesplňuje podmínku potřebné doby pojištění dle § 38 písm. a) a § 40 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). Rozhodnutím ze dne 27. 4. 2021, č. j. [obsahuje citlivé údaje], žalovaná zamítla námitky žalobce a své prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Vycházela přitom z posudku svého lékaře opatřeného v námitkovém řízení ze dne 31. 3. 2021, podle něhož rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce je zdravotní postižení uvedené v [obsahuje citlivé údaje] přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje

posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 359/2009 Sb.“), tj. [obsahuje citlivé údaje], pro kterou se stanoví míra poklesu pracovní schopnosti o [obsahuje citlivé údaje]. Posudkový lékař stanovil u žalobce míru poklesu pracovní schopnosti na horní hranici procentního rozmezí, kterou dále zvýšil o 10 procentních bodů podle § 3 odst. 1 vyhlášky č. 359/2009 Sb. z důvodu dalšího zdravotního postižení [obsahuje citlivé údaje], na celkovou hodnotu 55 %. Zdravotní stav žalobce tedy podle žalované odpovídá druhému stupni invalidity, avšak nesplnil podmínku potřebné doby pojištění podle § 40 odst. 1 písm. f) nebo § 40 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, neboť nezískal žádnou takovou dobu.

[2] Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 5. 1. 2022, č. j. 22 Ad 7/2021-53, zamítl žalobu proti uvedenému rozhodnutí žalované o námitkách.

[3] V odůvodnění rozsudku krajský soud uvedl, že v případě žalobce, kterému je méně než 20 let, je pro vznik nároku na invalidní důchod podle obecné úpravy třeba, aby získal dobu pojištění méně než jeden rok před vznikem invalidity, nebo dobu pojištění dva roky po vzniku invalidity, což však nesplňuje. V ustanovení § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pak obsažena zvláštní úprava, podle níž osoby invalidní v třetím stupni (jestliže tato invalidita vznikla před dosažením 18 let věku, tzv. invalidita z mládí) mají nárok na invalidní důchod i v případě nesplnění podmínky potřebné doby pojištění.

[4] Podle krajského soudu se žalobce domnívá, že není schopen pracovního zařazení, tj. není schopen vůbec vykonávat práci a správní orgány jej chybně uznaly invalidním pouze ve druhém stupni. Pro vznik nároku na invalidní důchod by tak v případě žalobce, který nezískal žádnou dobu pojištění, muselo být zjištěno, že jeho pracovní schopnost v důsledku nepříznivého zdravotního stavu poklesla nejméně o 70 %. Krajský soud si proto vyžádal posudek od posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Brně (dále jen „posudková komise“), jenž byl zpracován dne 10. 11. 2021. V tomto posudku posudková komise hodnotila zdravotní stav žalobce shodně jako posudkový lékař žalované, podřadila jej pod stejnou položku vyhlášky č. 359/2009 Sb. a stanovila stejnou míru poklesu pracovní schopnosti žalobce o 55 %. Posudková komise se také řádně vypořádala se znaleckými posudky z oboru [obsahuje citlivé údaje], které byly o žalobci zpracovávány v rámci trestního řízení. Ani z nich přitom neplyne, že by žalobce nebyl schopen pracovat. V jednom je sice uvedeno, že [obsahuje citlivé údaje], avšak tento úsudek nepředznamenává míru snížení pracovní schopnosti žalobce z důvodu nepříznivého zdravotního stavu. Pokud by byl žalobce neschopen běžného pracovního zařazení, z povahy věci by zřejmě nemohl vůbec být shledán invalidním ve druhém stupni. Ve vztahu k lékařské zprávě [obsahuje citlivé údaje], podle níž je žalobce trvale pracovní nezařaditelný, je pak třeba vzít v úvahu, že tento závěr byl učiněn na základě [obsahuje citlivé údaje] bezprostředně po nástupu žalobce do výkonu trestu odnětí svobody, a proto ho nelze absolutizovat.

[5] Posudek posudkové komise krajský soud s ohledem na shora uvedené hodnotil jako úplný a přesvědčivý, který ve spojení s posudky vyhotovenými v řízení před správními orgány i se znaleckým posudkem opatřeným v trestním řízení poskytuje poměrně ucelený a koherentní obraz o zdravotním stavu žalobce.

pokračování

[6] Povinnou náležitostí posudku o invaliditě přitom podle krajského soudu není specifikace toho, za jakých konkrétních podmínek může posuzovaný pracovat (kde může vykonávat práci, kdo na něj bude dohlížet či kdo bude zodpovídat za případné následky jeho jednání). Takové požadavky nevyplývají ani z žalobcem citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2021, č. j. 6 Ads 27/2020-36. Navíc závěr o tom, že žalobce může pracovat pouze [obsahuje citlivé údaje], je v posudku posudkové komise obsažen.

[7] Samotný okamžik vzniku invalidity, jenž byl posudkovou komisí stanoven ke dni [obsahuje citlivé údaje], pak nemá z hlediska posouzení věci žádný význam, a proto ani případné pochybení ve vztahu k této otázce nemůže mít vliv na zákonnost žalobou napadeného rozhodnutí. Žalobní argumentace o porušení práv vyplývajících z mezinárodních smluv pak nebyla blíže rozvinuta, a proto postačí jen uvést, že v nich uvedený závazek státu vytvořit systém sociálního zabezpečení, který zajišťuje přístup dětí k výhodám z něj plynoucím, se ve vnitrostátním právu promítá v čl. 30 Listiny základních práv a svobod. Práva na přiměřené hmotné zabezpečení při nezpůsobilosti k práci se však lze domáhat jen v mezích zákonů, které toto právo provádějí, jak vyplývá z odstavce třetího tohoto ustanovení i z čl. 41 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Mezinárodní úmluvy o lidských právech pak nevyžadují důchodové pojištění dětí.

[8] Krajský soud tedy uzavřel, že žalobce není invalidní ve třetím stupni, a proto pro vznik nároku na invalidní důchod musel získat zákonem vyžadovanou dobu pojištění, což nesplnil.

II. Obsah kasační stížnost a vyjádření žalované

[9] Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost. V ní a v jejím doplnění sepsaném ustanovenou zástupkyní uvedl, že tak činí z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[10] Stěžovatel konkrétně namítl, že v posudku posudkové komise zcela absentuje řádné vypořádání skutečnosti, že v předchozích dvou posouzeních zdravotního stavu byla odlišně hodnocena rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, když v prvoinstančním řízení byla za ni považována [obsahuje citlivé údaje] s mírou poklesu pracovní schopnosti o [obsahuje citlivé údaje], zatímco v řízení o námitkách to byla [obsahuje citlivé údaje] s mírou poklesu pracovní schopnosti o [obsahuje citlivé údaje]. Jestliže je zde tak zásadní rozpor v posouzení rozhodujícího zdravotního postižení majícího vliv na dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, bylo nutné, aby závěr posudkové komise obsahoval v tomto směru úplné a přesvědčivé posouzení.

[11] Závěr krajského soudu o tom, že povinnou náležitostí posudku o invaliditě není specifikace toho, za jakých konkrétních podmínek může posuzovaný pracovat, je podle další kasační námitky v příkrém rozporu s jeho již dříve vysloveným právním názorem v rozsudku ze dne 18. 10. 2016, č. j. 33 Ad 22/2015-37.

[12] Za zcela zásadní pochybení krajského soudu pak stěžovatel považuje skutečnost, že se vůbec nevypořádal se zákonnou úpravou vyplývající ze znění § 42 odst. 1 věty druhé zákona o důchodovém pojištění, které na jeho situaci přesně dopadá, neboť pro svůj

zdravotní stav (zejména [obsahuje citlivé údaje]) nebyl schopen se soustavně připravovat k pracovnímu uplatnění. V jeho případě tak nemělo být vycházeno z procentního snížení poklesu pracovní schopnosti, ale zcela specificky mělo být aplikováno zmíněné pravidlo zohledňující situaci osob, které objektivně nemohly být účastny důchodového pojištění. S ohledem na svůj zdravotní stav a indispozice byl totiž schopen absolvovat pouze povinnou školní docházku na speciální škole. Absolvování středoškolského studia pak nepřicházelo v úvahu vůbec. Proto bylo na místě zkoumat naplnění předpokladů uvedených v § 42 odst. 1 větě druhé zákona o důchodovém pojištění, a nikoliv pouze uzavřít, že posuzovaný obecně nesplňuje podmínku invalidity třetího stupně. Tu lze přitom bez nutnosti stanovení procentního snížení poklesu pracovní schopnosti dovodit i pomocí fikce zakotvené právě v ustanovení § 42 odst. 1 větě druhé zákona o důchodovém pojištění. Krajský soud sice existenci této úpravy zmínil náznakem v bodech 18 a 23 odůvodnění svého rozsudku, avšak nijak neodůvodnil, proč ji na posuzovanou situaci neaplikoval.

[13]Dále stěžovatel namítl, že krajský soud zcela rezignoval na požadavek zjištění okamžiku vzniku invalidity. I kdyby tato skutečnost neměla žádný vliv na posouzení věci, jedná se o obligatorní náležitost posudku o invaliditě. Dále se krajský soud náležitě nevypořádal ani s žalobními námitkami o porušení mezinárodních smluv s ohledem na specifika posuzovaného případu, v němž se jednalo o důchodové pojištění dlouhodobě nemocného dítěte.

[14]S ohledem na tyto skutečnosti stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[15]Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že navzdory namítané odlišné klasifikaci rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele jednotlivé posudky u něho nekonstatovaly funkční postižení v intenzitě dosahující invaliditu nejvyššího stupně. Vzhledem k tomu, že u nižších stupňů invalidity je zákonem stanovený požadavek na minimální dobu pojištění, jenž stěžovatel nesplnil, nemá nárok na invalidní důchod. Uvedenou skutečnost jen stěží vyváží domnělé nedostatky posudku posudkové komise či povšechně tvrzený mezinárodněprávní rozměr případu. Požadavek na pracovní rekomandaci pak nelze vykládat jako určení konkrétních zaměstnání, která může posuzovaný vykonávat. Podle žalované tak nebyly naplněny důvody kasační stížnosti označené stěžovatelem.

III. Posouzení kasační stížnosti

[16]Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Přitom neshledal vady uvedené v § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Stěžovatel podal kasační stížnost podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něž *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení*, a podle písmena d) téhož ustanovení, podle něž *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé*.

pokračování

[17]Stěžovatelova zásadní námitka spočívá v nesouhlasu se způsobem, jakým krajský soud v dané věci (ne)aplikoval § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Podle tohoto ustanovení platí, že *na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně má nárok též osoba, která dosáhla aspoň 18 let věku, má trvalý pobyt na území České republiky a je invalidní pro invaliditu třetího stupně, jestliže tato invalidita vznikla před dosažením 18 let věku a tato osoba nebyla účastna pojištění po potřebnou dobu (§ 40). Za invaliditu třetího stupně se pro účely věty první považuje též takové omezení tělesných, smyslových nebo duševních schopností, které má za následek neschopnost soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění.*

[18]Toto ustanovení představuje výjimku z obecného principu podmíněnosti nároku na invalidní důchod dobou pojištění, jež stanoví § 40 zákona o důchodovém pojištění. Obecně totiž platí, že nárok na invalidní důchod je podmíněn jak nepříznivým zdravotním stavem, tak skutečností, že daná osoba byla po určitou stanovenou dobu účastna na důchodovém pojištění. Tento princip je projevem koncepce důchodového systému (včetně důchodů invalidních) jakožto systému pojistného, nikoliv nárokového. Tato obecná koncepce přitom byla opakovaně předmětem přezkumu Ústavním soudem, který např. v nálezu ze dne 23. 3. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 8/07, uvedl, že judikaturu Ústavního soudu v otázce ústavního zakotvení sociálních práv lze zobecnit na tři teze: „Dle první z nich je pro přezkum ústavnosti zákonů obsahujících úpravu sociálních práv dán užší prostor, než je tomu u základních práv dle hlavy druhé, třetí a páté Listiny, prostor, jenž je vymezen ustanoveními čl. 41 odst. 1 a čl. 4 odst. 4 Listiny. Tezí druhou je zákaz (vyloučení) libovůle při jejich úpravě (čl. 1 a čl. 3 odst. 1 Listiny), a tezí třetí je nezbytnost zákonné úpravy sociálních práv (čl. 41 odst. 1 Listiny).“ I podle Ústavního soudu je tedy v oblasti sociálních práv (včetně důchodového pojištění) dán zákonodárci široký prostor pro uvážení ohledně nastavení konkrétních podmínek pro přiznání jednotlivých dávek. Obecně tedy je nutno považovat podmínění nároku na důchod včetně důchodu invalidního placením pojistného po určitou dobu za ústavně konformní.

[19]I zákonodárce si však byl vědom toho, že tento jinak obecně akceptovatelný požadavek se v některých konkrétních případech může jevit jako nepřiměřený či nespravedlivý. Na některé z těchto případů dopadá i citovaný § 42 zákona o důchodovém pojištění, který právě zmíněný požadavek na dobu pojištění zmírňuje, a to konkrétně u osob, které jsou invalidní ve třetím stupni, jestliže tato invalidita vznikla před dosažením 18 let věku (tzv. invalidita z mládí). U těchto osob by totiž trvání na splnění stanovené doby pojištění bylo zjevně nepřiměřeným požadavkem, jelikož by prakticky nebyly schopny jej splnit, když se staly práce neschopnými dříve, než je běžné vstupovat na trh práce. Tato výjimka se však uplatňuje pouze u osob invalidních ve třetím stupni, jelikož u nich se obecně nepředpokládá, že by byly schopny pracovat. I tato právní úprava invalidity z mládí je výsledkem uvážení zákonodárce, a proto s ohledem na již zmíněný čl. 41 odst. 1 Listiny základních práv a svobod nemůže být stěžovateli přiznán invalidní důchod nad její rámec. Odkaz stěžovatele na příslušné mezinárodní úmluvy o lidských právech taktéž není případný, neboť z nich nelze dovodit právo na důchodové pojištění dětí, jak správně uvedl krajský soud.

[20]Speciální ustanovení § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění upravující invaliditu z mládí nicméně obsahuje další odchylky od standardního postupu posuzování invalidity. Konkrétně stanoví, že za invaliditu třetího stupně se pro účely tohoto ustanovení považuje též takové omezení tělesných, smyslových nebo duševních schopností, které má za

následek neschopnost soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění. Fakticky tedy toto ustanovení doplňuje základní definici invalidity třetího stupně, tedy pokles pracovní schopnosti o nejméně 70 % z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, o alternativu uplatnitelnou jen u invalidů z mládeže. Tyto osoby jsou podle této definice považovány za invalidní ve třetím stupni bez ohledu na míru poklesu jejich pracovní schopnosti v případě, že jim jejich zdravotní stav brání v soustavné přípravě k pracovnímu uplatnění (tj. zejména ve studiu).

[21] Jak z okolností věci, tak z tvrzení stěžovatele, je přitom zřejmé, že právě výjimka zakotvená v § 42 odst. 1 větě druhé zákona o důchodovém pojištění mohla být v jeho případě relevantní. Stěžovatel již v žalobě uvedl, že z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopen vykonávat výdělečnou činnost nebo se soustavně připravovat na budoucí povolání. Za této situace bylo zapotřebí se touto otázkou v žalobním řízení zabývat.

[22] Posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti osob je věcí odborně medicínskou, k níž nemá soud potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k osobám, které jimi disponují, aby se k těmto otázkám vyjádřily. Pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise, jak vyplývá z § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003-82, publikovaný pod č. 526/2005 Sb. NSS). V posudku takové odborné lékařské komise se přitom hodnotí nejenom celkový zdravotní stav a dochované pracovní schopnosti pojištěnce, nýbrž se v něm zaujímají i posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, zániku či dalším trvání. Tento posudek je tedy v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na nějž je soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a proto je zapotřebí klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. Posudek, který se zpracovává v řízení o žalobě proti rozhodnutí o nepřiznání invalidního důchodu, lze považovat za úplný a přesvědčivý jen v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným žalobcem a tyto posudkové závěry jednoznačně a konkrétně zdůvodní. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku, které způsobují jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost, přitom nemůže soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003-48, ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003-61, a ze dne 9. 2. 2006, č. j. 6 Ads 25/2004-58).

[23] V řízení před krajským soudem byl vypracován posudek posudkové komise ze dne 10. 11. 2021, která za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele označila [obsahuje citlivé údaje]. Podle tohoto zdravotního postižení pak posudková komise stanovila míru poklesu pracovní schopnosti na 45 %, kterou zejména s ohledem na [obsahuje citlivé údaje] navýšila o 10 %. Následně uzavřela, že stěžovatel k datu vydání žalobou napadeného rozhodnutí byl invalidní ve druhém stupni podle § 39 odst. 2 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, neboť se z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost nejméně o 55 %.

pokračování

[24]Jak již bylo výše zmíněno, představoval tento posudek posudkové komise v žalobním řízení stěžejní důkaz pro posouzení zdravotního stavu stěžovatele a jeho dochované pracovní schopnosti, z něhož byl krajský soud povinen především vycházet. Jestliže tedy v tomto posudku posudkové komise nebyl blíže řešen rozpor mezi dvěma posudky opatřenými ve správním řízení ohledně určení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele za situace, kdy ani v jednom z nich nebyl vysloven závěr o invaliditě třetího stupně, nepředstavuje tato skutečnost vadu, která by měla za následek neúplnost či nepřesvědčivost posudkového zhodnocení provedeného posudkovou komisí. Ta přitom stanovila datum vzniku invalidity stěžovatele druhého stupně ke dni [obsahuje citlivé údaje], tedy předtím, než dovršil 18 let věku. I kdyby se tedy stal stěžovatel ve skutečnosti invalidním před tímto datem, nemohlo by toto případné pochybení mít vliv na posouzení věci, neboť stěžovatel nezískal žádnou dobu pojištění, a nárok na invalidní důchod tak mohl získat jen při splnění podmínek uvedených v § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, mezi něž náleží také vznik invalidity před dovršením 18 let věku, a to bez ohledu na to, kdy k ní přesně v době nezletilosti dítěte došlo.

[25]V návaznosti na závěr o invaliditě stěžovatele z mládí toliko druhého stupně se však již posudková komise v posudku ze dne 10. 11. 2021 nezabývala tím, zda je ve smyslu § 42 odst. 1 věty druhé zákona o důchodovém pojištění schopen soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění následkem omezení jeho tělesných, smyslových nebo duševních schopností. V tomto směru posudková komise neučinila žádnou úvahu, ačkoliv v posudkovém zhodnocení uvedla, že [obsahuje citlivé údaje]. Z toho je zřejmé, že po skončení základní školy se stěžovatel soustavně nepřipravoval k pracovnímu uplatnění formou studia na některém z druhů středních škol či odborných učilišť, a proto musela posudková komise vysvětlit, z jakých důvodů přesto tuto schopnost nepozbyl, což však neučinila. Za tohoto stavu věci je nutné považovat za nedostačující i pracovní rekomandaci, v níž posudková komise jen uvedla, že stěžovatel může vykonávat práce s [obsahuje citlivé údaje], aniž objasnila, jaké konkrétní skutečnosti o této jeho schopnosti svědčí navzdory absenci jeho soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění. Ve všech těchto směrech je tedy nutné považovat posudek posudkové komise za neúplný a nepřesvědčivý.

[26]Za této situace si měl krajský soud opatřit od posudkové komise doplnění jejího posudku ze dne 10. 11. 2021 za účelem posouzení, zda stěžovatel nebyl invalidní ve třetím stupni ve smyslu § 42 odst. 1 věty druhé zákona o důchodovém pojištění a zda mu tedy invalidní důchod z důvodu invalidity z mládí nenáleží na základě tohoto právního titulu bez ohledu na míru poklesu jeho pracovní schopnosti. Uvedeným způsobem však krajský soud nepostupoval, v důsledku čehož došlo k vadě žalobního řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. I když tedy krajský soud posoudil příslušné právní otázky správně a nebyl shledán důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., došlo k naplnění důvodu uvedeného v písmenu d) téhož ustanovení.

IV. Závěr a náklady řízení

[27]S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto podle § 110 odst. 1 věty první před středníkem s. ř. s. napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

V něm bude krajský soud podle § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán právním názorem, který Nejvyšší správní soud vyslovil v tomto zrušovacím rozhodnutí.

[28]V dalším řízení si tedy krajský soud opatří doplňující posudek, v němž posudková komise náležitě posoudí a zdůvodní, zda stěžovatel, jehož invalidita vznikla před dosažením 18 let věku, byl schopen v důsledku omezení svých tělesných, smyslových nebo duševních schopností soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění, a to za situace, kdy v ní po ukončení speciální základní školy nepokračoval. V kladném případě a při setrvání na závěru o toliko invaliditě druhého stupně posudková komise objasní, jaké konkrétní práce a za jakých podmínek je stěžovatel schopen vykonávat. Krajský soud je však oprávněn provést i jiné důkazy, pokud taková potřeba vyjde v dalším řízení najevo.

[29]V novém rozhodnutí krajský soud podle § 110 odst. 3 věty první s. ř. s. rozhodne i o náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti.

[30]Stěžovateli byla v řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupkyní z řad advokátů JUDr. Petra Vons Janulková, jejíž odměnu a hotové výdaje za zastupování platí stát (§ 120 a § 35 odst. 10 s. ř. s.). Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud přiznal ustanovené zástupkyni stěžovatele v souladu s jejími požadavky odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů v celkové výši 3.146 Kč, která se skládá z částky 2.000 Kč za dva úkony právní služby [první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a podání doplnění kasační stížnosti podle § 7 bodu 3, § 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů], z částky 600 Kč za s tím související dva režijní paušály (§ 13 odst. 1 a 3 advokátního tarifu) a z částky 546 Kč odpovídající 21 % dani z přidané hodnoty, již je advokátka povinna podle zvláštního právního předpisu odvést z odměny za zastupování a náhrad, které byly vyjmenovány (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů bude ustanovené zástupkyni stěžovatele vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu v obvyklé lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. prosince 2022

JUDr. Jiří Palla v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Petra Kopáčková